

Przemysław Pluskota

Inicjatywa JEREMIE jako innowacyjna forma finansowania sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw

---

Ekonomiczne Problemy Usług nr 103, 201-212

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Przemysław Pluskota

Uniwersytet Szczeciński

**INICJATYWA JEREMIE JAKO INNOWACYJNA FORMA
FINANSOWANIA SEKTORA MIKRO, MAŁYCH
I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW**

Streszczenie

Sektor mikro, małych średnich przedsiębiorstw w największym stopniu dotyka mała dostępność zewnętrznych środków finansowych. W wielu przypadkach jedynym dostępnym źródłem są środki własne, pożyczone od rodziny lub przyjaciół, ewentualnie pożyczki udzielane przez niebankowe fundusze pożyczkowe. W ramach obecnego okresu programowania (lata 2007–2013) Komisja Europejska umożliwiła wprowadzenie na rynek innowacyjnych instrumentów, mających za zadanie jak największe ograniczenie luki finansowej. Jedną z takich innowacji jest Inicjatywa JEREMIE, oferująca instrumenty zwrotne. Jej istotą jest zwielokrotnienie wartości wsparcia poprzez rewolwing, czyli kilkukrotne udostępnienie tych samych funduszy sektorowi przedsiębiorstw. Istotną rolę odgrywają w realizacji Inicjatywy fundusze pożyczkowe, poręczeniowe, banki i inne podmioty wspierające sektor MSP. Celem artykułu jest przedstawienie istoty Inicjatywy JEREMIE oraz efekty jej realizacji w Polsce, jak i w województwie zachodniopomorskim.

Słowa kluczowe: finansowanie przedsiębiorstw, instrumenty zwrotne, Inicjatywa JEREMIE, inżynieria finansowa.

Wprowadzenie

Przedsiębiorstwa, w szczególności te najmniejsze mają problem z pozyskaniem finansowania zewnętrznego, na między innymi rozwój, bieżącą

działalność. Również przedsiębiorcy znajdujący się na początku swojej drogi, wielokrotnie zaprzestają realizować swoje pomysły z uwagi na brak środków finansowych. Sektor bankowy nie jest zainteresowany współpracą z tą grupą oraz ponoszeniem ponadprzeciętnego ryzyka. Dotychczas jedną z form wsparcia najmniejszych firm były bezzwrotne dotacje. Jednak w wachlarzu instrumentów finansujących sektor mikro, małych i średnich przedsiębiorstw coraz większe znaczenie zaczynają odgrywać instrumenty zwrotne zaliczane do instrumentów inżynierii finansowej. Jednym z przykładów obecnie stosowanych jest Inicjatywa JEREMIE realizowana obecnie w Polsce.

1. Charakterystyka i geneza Inicjatywy JEREMIE

JEREMIE (Joint European Resources for Micro-to-Medium Enterprises) to pozadotacyjny mechanizm wsparcia skoncentrowany na sektorze mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Jest to wspólna inicjatywa Komisji Europejskiej, Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) oraz Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego (EFI), oparta na instrumentach odnawialnych (rewolwingowych)¹. Ideą utworzenia Inicjatywy JEREMIE było wypełnienie luki finansowej w zakresie finansowych instrumentów wsparcia sektora MSP, zwiększenie podaży kapitału, w tym również kapitału ryzyka dla przedsiębiorstw, w szczególności najmniejszych prowadzących działalność na szczeblu lokalnym, regionalnym, również tych nieposiadających odpowiednich zabezpieczeń². Celem JEREMIE jest wielokrotne zasilanie sektora MSP, przy pomocy pośredników finansowych, kapitałem zewnętrznym, poprzez stworzenie i rozwój odnawialnego systemu wsparcia przedsiębiorstw. Inicjatywa znacznie różni się od dotychczasowego systemu dotacyjnego, który przynosi jednorazowe korzyści. W przypadku JEREMIE istotny jest rewolwing, czyli kilkukrotne wykorzystanie tych samych funduszy. Dzięki czemu wartość wsparcia mikro, małych i średnich przedsiębiorstw ulegnie zwielokrotnieniu. Inicjatywa JEREMIE zaliczana do grona unijnych instrumentów inżynierii finansowej zyskuje coraz większą popular-

¹ COUNCIL REGULATION (EC) No 1083/2006 of 11 July 2006 laying down general provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund and the Cohesion Fund and repealing Regulation (EC), No. 1260/1999, art. 36.

² D. Hübner, *Reforming cohesion Policy*, SPEECH/05/594, Brussels, 11 October 2005, s. 3.

ność, stosowana jest już w 25 krajach UE. W kolejnym okresie programowania, czyli w latach 2014–2020 znaczenie tego typu wsparcia jeszcze wzrośnie. Może być wdrażana na dwa sposoby, pierwszy to szczebel krajowy, natomiast drugi – regionalny. W Polsce w chwili obecnej funkcjonują oba modele (tabela 1).

Tabela 1

Inicjatywa Jeremie w Polsce

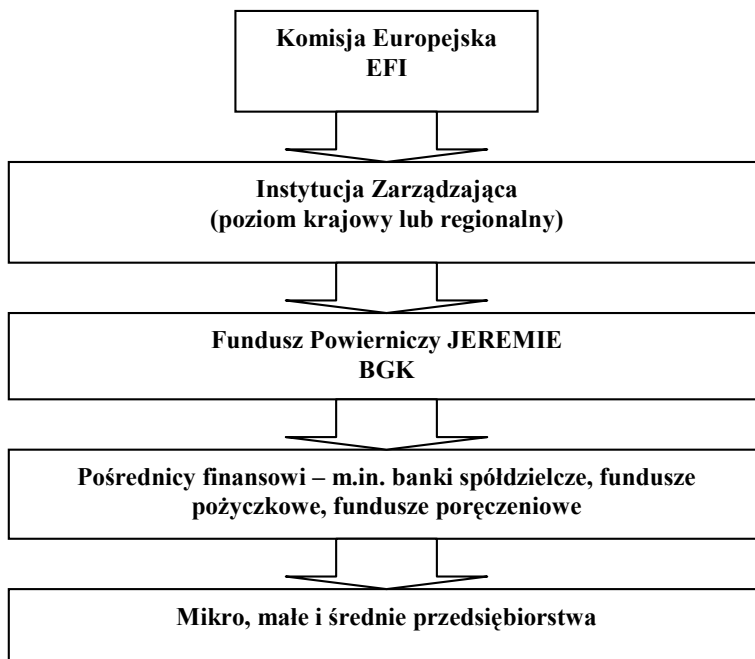
Lp.	Region	Kwota przeznaczona na wsparcie w mln €	Menadżer Funduszu Powierniczego
1	Na poziomie krajowym	180	Krajowy Fundusz Kapitałowy
2	Województwo wielkopolskie	126	BGK
3	Województwo dolnośląskie	102	BGK
4	Województwo pomorskie	72	BGK
5	Województwo zachodniopomorskie	70	BGK
6	Województwo łódzkie	47	BGK
7	Województwo kujawsko-pomorskie	10	Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy
8	PO RPW*	25	BGK

* W ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej (lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie).

Źródło: opracowanie własne.

2. Zasady i efekty wsparcia przedsiębiorstw

Jedną z najważniejszych instytucji w realizacji Inicjatywy jest Fundusz Powierniczy (Holdings), którego funkcję może wypełniać Europejski Fundusz Inwestycyjny lub krajowa instytucja finansowa, wyłoniona w konkursie. Fundusz odgrywa kluczową rolę, gdyż zarządza środkami przekazanymi przez Instytucje Zarządzające (IZ) oraz odpowiada za jej prawidłową realizację (rys. 1). W modelu wdrożonym w Polsce, Menadżerem Funduszu w województwach dolnośląskim, łódzkim, pomorskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim oraz w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej (PO RPW) jest Bank Gospodarstwa Krajowego. Natomiast w województwie kujawsko-pomorskim rolę tę spełnia Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy. Instrumenty zwrotne (kapitałowe) na szczeblu krajowym oferuje również Krajowy Fundusz Kapitałowy, który określany mianem funduszu funduszy zasila w kapitał fundusze podwyższonego ryzyka.

Rys. 1. Schemat wdrażania Inicjatywy JEREMIE

Źródło: opracowanie własne.

Fundusz Holdingowy odpowiedzialny za przygotowanie warunków konkursowych określa zasady wyboru Pośredników Finansowych, monitoruje osiągnięte przez nich wyniki, sporządza sprawozdania o postępach realizacji operacji dla IZ oraz prowadzi działania informacyjno-promocyjne. Bardzo ważną rolę w Inicjatywie spełniają Pośrednicy Finansowi, wśród których podstawową grupę stanowią fundusze pożyczkowe, fundusze poręczeń kredytowych oraz banki spółdzielcze i komercyjne (sieciowe). Przewidziany jest również udział funduszy transferu technologii, parków technologicznych czy funduszy typu mezzanine i innych instytucji finansowych wspierających rozwój mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Pośrednicy uczestniczący w procedurze konkursowej zorganizowanej przez MFP po podpisaniu umowy mogą aktywnie wspierać ostatecznych beneficjentów.

Wyłonieni w procedurze konkursowej pośrednicy mogą wspierać sektor MSP instrumentami dłużnymi, gwarancyjnymi, czy kapitałowymi. Obecnie

wykorzystywane w naszym kraju instrumenty zwrotne można podzielić na dwie kategorie:

- instrumenty pożyczkowe,
- instrumenty poręczeniowe.

Wszystkie województwa zaangażowane w realizację Inicjatywy ogłosiły konkursy na trzy podstawowe produkty, czyli reporeczenie, pożyczkę globalną oraz poręczenie portfelowe. Pierwszy przeznaczony jest dla funduszy poręczeń kredytowych, drugi dla funduszy pożyczkowych i banków, natomiast poręczenie portfelowe skierowane jest wyłącznie do banków. Istotą pożyczki globalnej jest przekazanie bankom, funduszom pożyczkowym lub innym instytucjom finansowym środków w celu dalszej dystrybucji wśród mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Instytucje, które w wyniku procedury konkursowej otrzymają wsparcie, będą mogły z tej puli udzielać pożyczek i kredytów przedsiębiorstwom na zasadach rynkowych lub preferencyjnych. Natomiast poręczenie portfelowe udzielane jest na rzecz banków, w celu zabezpieczenia spłaty zobowiązań wynikających z udzielonych kredytów i pożyczek dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Jego istotą jest zapewnienie przez Menadżera (BGK) banku finansującego, że w przypadku niewywiązywania się przez kredytobiorcę z zapisów umowy kredytowej pokryje on część zobowiązań przedsiębiorstwa z tytułu udzielonego kredytu. Korzyścią dla banku jest w tej sytuacji przejęcie części ryzyka kredytowego przez menadżera w wyniku poręczenia portfela, z którego bank będzie mógł udzielać określonych kredytów lub pożyczek wskazanej grupie beneficjentów.

Pierwszą umowę z pośrednikiem finansowym, Bank Gospodarstwa Krajowego podpisał 21 lipca 2010 roku, by na koniec sierpnia bieżącego roku sfinalizować 75 umów z pośrednikami. Nie byłoby to możliwe bez zaangażowania funduszy pożyczkowych (45 umów), poręczeniowych (18 umów), banków (12 umów³), w tym także banków spółdzielczych. W wyniku dotychczas przeprowadzonych konkursów (stan na 31.07.2012 r.) na wymienione powyżej produkty finansowe wyłoniono 54 pośredników, którzy wsparli ok. 6 tysięcy mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w pięciu województwach realizujących Inicjatywę JEREMIE wraz z BGK (tab. 2).

---

³ Liczba umów nie jest równa liczbie pośredników, ponieważ z niektórymi pośrednikami menadżer podpisał już umowy po raz drugi.

Tabela 2

Wykorzystanie środków w ramach Inicjatywy JEREMIE w pięciu województwach
(stan na dzień 31.07.2012r.)

	Ilość pośredników finansowych	Wartość zawartych umów	Liczba wspartych MSP	Wykorzystanie (w zł)	Wykorzystanie (w %)
Pożyczka globalna					
	33	590 570 000	2 577	253 276 235	43
Województwo dolnośląskie	7	102 570 000	519	44 362 212	39
Województwo łódzkie	7	142 000 000	256	41 132 120	29
Województwo pomorskie	5	71 000 000	614	31 718 043	45
Województwo wielkopolskie	7	150 000 000	668	80 323 715	54
Województwo zachodniopomorskie	7	125 000 000	520	55 740 144	45
Reporeczenie					
	13	345 497 000	2 977	247 212 367	72
Województwo dolnośląskie	3	40 479 000	187	15 039 754	37
Województwo łódzkie	1	10 000 000	–	–	–
Województwo pomorskie	2	41 000 000	326	33 909 520	83
Województwo wielkopolskie	4	181 018 800	1 733	155 627 376	86
Województwo zachodniopomorskie	3	73 000 000	635	42 635 717	58
Poręczenie portfelowe					
	8	121 500 000	170	11 043 662	9
Województwo dolnośląskie	2	47 000 000	47	3 756 118	8
Województwo łódzkie	2	17 000 000	32	2 706 712	16
Województwo pomorskie	1	16 000 000	27	1 488 000	9
Województwo wielkopolskie	1	24 000 000	33	1 809 152	8
Województwo zachodniopomorskie	2	17 500 000	31	1 283 680	7
Suma pożyczka globalna, reporeczenie, poręczenie portfelowe	54	1057567800	5724	511532264	48%

Źródło: Bank Gospodarstwa Krajowego.

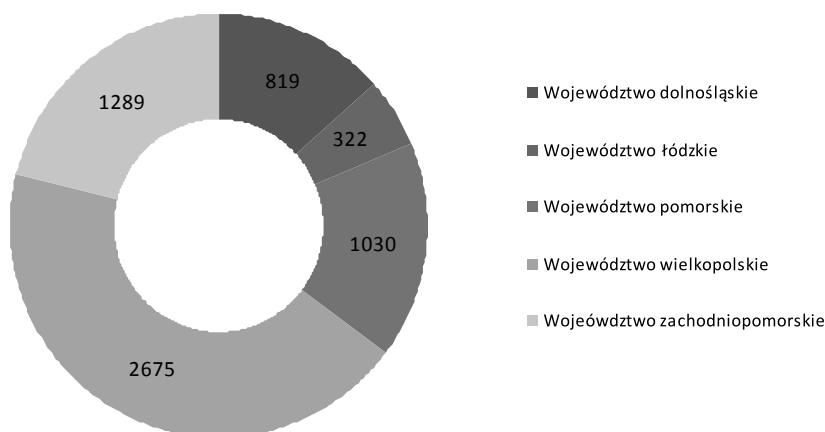
Informacje zawarte w tabeli 2 ukazują aktywność poszczególnych grup instytucji finansowych w wymienionych województwach. Największym powodzeniem cieszy pożyczka globalna oraz reporeczenie. Zaskakuje natomiast poręczenie portfelowe, które jest kierowane do sektora bankowego. Analiza produktowa wskazuje na zaangażowanie w realizację, a tym samym wspieranie regionalnej przedsiębiorczości poszczególnych pośredników finansowych. Najbardziej aktywnymi grupami są fundusze pożyczkowe oraz poręczeniowe. To dzięki tym podmiotom wdrażanie znajduje się na takim etapie. Udział pośredników finansowych w poszczególnych regionach ukazuje także potencjał podaży parabankowych instytucji finansowych. Zaangażowane są instytucje o zasięgu krajowym, jak np. FM Bank, Polska Fundacja Przedsiębiorczości, czy IKB Leasing Polska, ale ważną rolę pełnią także podmioty lokalne i regionalne, które dzięki temu zwiększają swoją aktywność. Niektóre fundusze pożyczkowe i poręczeniowe po uzyskaniu kapitałowego wsparcia w ramach SPO WKP w latach 2004–2006, znalazły się w pewnym letargu, zaprzestając działalności lub ją czasowo zawieszając. Inicjatywa JEREMIE spowodowała możliwość ponownego zastrzyku kapitału, jednak już w formie zwrotnej oraz zaktywizowała wiele instytucji. Widoczne jest zwiększenie aktywności, zwłaszcza funduszy pożyczkowych, dla których jest to szansa powrotu na rynek instytucji aktywnie wspierających przedsiębiorców. Oprócz wyżej wymienionych instytucji w JEREMIE mogą uczestniczyć również konsorcja, czego przykładem Konsorcjum Unii Gospodarczej Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości i Cechu Rzemiosł Różnych w Śremie.

Wymienione regiony na wsparcie za pomocą instrumentów zwrotnych w ramach JEREMIE przeznaczyły łączną kwotę 1,66 mld zł, z czego na koniec lipca br. około 1,06 przekazano pośrednikom w wyniku podpisanych z nimi umów, co daje alokację na poziomie ok. 64% wszystkich przeznaczonych na ten cel funduszy. Mając jednak na uwadze kolejne konkursy, zarówno te które już się zakończyły, jak i te, na które nabory trwają oraz zakładając ich pełną alokację, można stwierdzić, iż niebawem wszystkie środki zostaną przekazane pośrednikom finansowym. W chwili obecnej z puli przekazanej pośrednikom finansowym niespełna połowa trafiła już do przedsiębiorstw w formie poręczeń, pożyczek czy kredytów.

Według danych Menadżera Zachodniopomorskiego Funduszu Powierniczego JEREMIE na koniec sierpnia 2012 r. łączna wartość udzielonego wsparcia, z którego skorzystały przedsiębiorstwa wyniosła niespełna 1,2 mld zł. Jest to łączna kwota wygenerowana bezpośrednio w formie kredytów, pożyczek lub pośrednio w formie poręczeń. Dotychczas (stan na 31.08.2012 r.) w pięciu województwach z Inicjatywy skorzystało 6 135 przedsiębiorców, z czego jedną czwartą stanowiły start-up'y (1 468). Liczba udzielonych pożyczek wyniosła 2 753 (964 start-up'y), natomiast jednostkowych poręczeń było 3 382 sztuki (504 start-up'y). Dane te pokazują, że pomimo większej liczby poręczeń, udzielanych głównie na rzecz banków kredytujących, tylko 15% z nich trafiło do przedsiębiorstw będących w fazie startu. Lukę w finansowaniu tej grupy w głównej mierze wypełniają fundusze pożyczkowe, gdyż 35% pożyczek udzielanych jest właśnie tej grupie. Świadczy to o celowości i słuszności istnienia tych instytucji oraz braku chęci współpracy sektora bankowego z przedsiębiorstwami typu start-up.

W liczebności zawartych umów zauważalna jest dominacja województwa wielkopolskiego (gdzie w sierpniu 2010 r. zawarto pierwszą umowę pożyczki w ramach Inicjatywy), co wynika między innymi z faktu przeznaczenia najwyższej kwoty realizację JEREMIE (rys. 2). Kolejne najbardziej aktywne w tym zakresie regiony to Pomorze Zachodnie oraz Pomorze.

Rys. 2. Liczba wspartych przedsiębiorstw w poszczególnych województwach

Źródło: Bank Gospodarstwa Krajowego.

3. Realizacja inicjatywy JEREMIE w województwie zachodniopomorskim

W województwie zachodniopomorskim na realizację Inicjatywy JEREMIE przeznaczono 280 mln zł, z czego do końca lipca niespełna 80% tej kwoty przekazano pośrednikom finansowym. Dotychczas ogłoszono konkursy na takie produkty finansowe, jak pożyczka globalna, reporeczenie, poręczenie portfelowe, w których udział wzięły fundusze poręczeń kredytowych, fundusze pożyczkowe oraz banki komercyjne i spółdzielcze. Niebawem kolejne środki zostaną przekazane pośrednikom, które zaczną przynosić efekty. W ramach dotychczas rozstrzygniętych konkursów widoczne są już efekty funkcjonowania Inicjatywy (tabela 3). W ramach trzech produktów finansowych wsparcie w postaci kredytu lub pożyczki uzyskało prawie 1,3 tys. przedsiębiorstw na łączną kwotę przekraczającą 195 mln zł.

Tabela 3

Efekty funkcjonowania Inicjatywy JEREMIE w województwie zachodniopomorskim (stan na koniec sierpnia 2012 r.)

Rodzaj produktu	Wartość udzielonych bezpośrednio kredytów i pożyczek oraz dzięki poręczeniu	Liczba wspartych przedsiębiorstw
Reporeczenie	116 151 360,60	671
Pożyczka globalna	76 803 897,26	573
Poręczenie portfelowe	2 171 040,00	45
Razem	195 126 297,86	1289

Źródło: Bank Gospodarstwa Krajowego.

Grupą która w największym stopniu korzysta z instrumentów zwrotnych są mikroprzedsiębiorstwa, które przeważają zdecydowanie (tabela 4). Śladowy jest udział średnich firm. Świadczy to o celowości przekazywanych środków, które trafiają do kategorii przedsiębiorstw cierpiącej na chroniczny brak kapitału i mający bardzo duże problemy z jego pozyskaniem. Spośród wszystkich beneficjentów niespełna co piąty zaliczał się grupy start-up, czyli w tym przypadku prowadził działalność krócej niż 24 miesiące.

Tabela 4

Beneficjenci Inicjatywy JEREMIE w województwie zachodniopomorskim
(stan na koniec sierpnia 2012r.)

Rodzaj przedsiębiorstwa	Reporeczenie		Pożyczka globalna		Poręczenie portfelowe	
	Wartość udzielonych kredytów dzięki poręczeniu (w zł)	Ilość (w szt.)	Wartość udzielonych pożyczek (w zł)	Ilość (w szt.)	Wartość udzielonych kredytów dzięki poręczeniu (w zł)	Ilość (w szt.)
Mikroprzedsiębiorstwo	71 493 110,6	529	59 006 997,26	491	2 713 800	45
Małe przedsiębiorstwo	41 390 250	135	17 256 900	78	–	–
Średnie przedsiębiorstwo	3 268 000	7	540000	4	–	–
Suma	116 151 360,6	671	76 803 897,26	573	2 713 800	45

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Gospodarstwa Krajowego.

Zakończenie

Pomimo iż dotychczas zostały ogłoszone konkursy na produkty pożyczkowe i gwarancyjne wydaje się, że istnieje również przestrzeń do opracowania innych produktów, w tym również kapitałowych. Jednak w pierwszej kolejności należy zintensyfikować i zmaksymalizować wsparcie w postaci dotychczasowych instrumentów. Nie oznacza to jednak, iż nie należy opracowywać założeń wsparcia kapitałowego. Jednak, aby było to możliwe, należy uregulować kwestie prawne związane z pomocą publiczną.

Dotychczasowe zainteresowanie pośredników finansowych konkursami, pokazuje, że Inicjatywa jest domeną funduszy pożyczkowych i poręczeniowych. Sieciowe banki komercyjne, jak pokazuje historia nie są zainteresowane m.in. z uwagi na globalny charakter prowadzonej działalności oraz ograniczoną skłonność do ryzyka finansowania młodych, innowacyjnych i regionalnych przedsiębiorstw. Jednak niektóre z nich nie uczestniczą w niej bezpośrednio, gdyż ściśle współpracują z funduszami poręczeń kredytowych. Taka postawa wydaje się zrozumiała, w szczególności w obawie przed kanibalizmem produktowym. Aby nie konkurować o poręczenia z funduszami, wolą z nimi współpracować

i korzystać z ich poręczeń w procesie kredytowania. W bankach komercyjnych dominuje spojrzenie globalne (czytaj: w skali kraju), makro, więc uczestniczenie w konkursach w każdym regionie oddzielnie może budzić zrozumiałą niechęć. Również kwoty dla wielu banków sieciowych nie są zachęcające, gdyż operując w skali makro w ich przypadku chodzi o znacznie wyższe wartości. Ponadto banki komercyjne są zazwyczaj elementem globalnej strategii światowych koncernów finansowych, realizując interesy akcjonariuszy, a nie lokalnych i regionalnych przedsiębiorców. Zaskakuje jednak bierność sektora banków spółdzielczych dla których uzyskanie dodatkowego kapitału na wsparcie dotychczasowych lub pozyskanie nowych klientów powinno być atrakcyjne. W obecnych, trudnych czasach, kiedy słowa kryzys, spowolnienie, recesja, bankructwo używane są kilkakrotnie w ciągu dnia pozyskanie pewnego, bo ze środków publicznych, zabezpieczenia wydaje się bardzo atrakcyjne. Rzeczywistość jest jednak inna. Oczywiście są banki które realizują Inicjatywę, wymienić należy ogólnopolski FM Bank, skierowany stricte na współpracę z mikro i małymi przedsiębiorstwami, który zwiększa swoją aktywność we wszystkich województwach oraz grupę siedmiu banków spółdzielczych⁴. Jednak mając na uwadze liczebność sektora spółdzielczego (574 banki), kilka jaskółek wiosny niestety nie czyni.

Na obecny stan realizacji Inicjatywy JEREMIE wpływ również mają inne, bardziej konkurencyjne programy, których celem także jest aktywne wspieranie przedsiębiorstw. Przykładem jest np. Program Ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji na lata 2007–2013 (CIP), w którym aktywną rolę odgrywa Europejski Fundusz Inwestycyjny. Istotą programu CIP również jest współpraca z pośrednikami finansowymi (np. funduszami poręczeń kredytowych, firmami leasingowymi), którzy aktywnie będą wspierać przedsiębiorców. Najważniejszą kwestią są zdecydowanie bardziej korzystniejsze warunki otrzymania wsparcia przez przedsiębiorcę. Wydaje się, że oba programy mogą i powinny przynieść wymierne korzyści, w szczególności ostatecznym beneficjentom, lecz ich zasady wspierania przedsiębiorstw powinny być podobne. W obecnej sytuacji może dojść do konkurencji, co może odbić się na ich efektywności. Sporo do zrobienia jest również na szczeblu Komisji Europejskiej, aby wsparcie było komplementarne, a nie substytucyjne.

⁴ Banki Spółdzielcze uczestniczące w Inicjatywie JEREMIE to: Bank Polskiej Spółdzielczości, Bank Spółdzielczy w Trzebnicy, PA-CO Bank, ESBank Bank Spółdzielczy, Bank Spółdzielczy w Czersku, Gospodarczy Bank Spółdzielczy w Barlinku, Gospodarczy Bank Spółdzielczy w Choszczynie.

Literatura

- COUNCIL REGULATION (EC) No 1083/2006 of 11 July 2006 laying down general provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund and the Cohesion Fund and repealing Regulation (EC), No. 1260/1999.*
- Hübner D., *Reforming cohesion Policy*, SPEECH/05/594, Brussels, 11 October 2005.
- JEREMIE – Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises, Progress Report on Evaluation and Implementation Activities in 27 EU Member States, 1 January 2006 to 1 July 2009*, European Investment Fund, 8 July 2009.

**THE INNOVATIVE FINANCING INSTRUMENTS MICRO,
SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES****Summary**

In the current programming period the European Commission decided to use financial engineering to support the sector of micro, small and medium-sized enterprises. The JEREMIE initiative (Joint European Resources for Micro-to-Medium Enterprises) offers EU Member States the opportunity to use part of their European Funds to finance micro, small and medium sized enterprises, through the national or regional Managing Authorities. This initiative was developed by the European Commission, the European Investment Fund and the European Investment Bank. The JEREMIE Holding Fund can provide SME financial instruments including guarantees, co-guarantees, equity guarantees, micro loans, venture capital, Business Angel, investment in Technology Transfer Funds, through Holding Fund.

Translated by Przemysław Pluskota